

Юрій Кирилюк, Тетяна Пшенична
ДЕДЛАЙН ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРАВОВИХ АКТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
ВІДПОВІДНО ДО УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄС

Yurii Kyryliuk, Tetiana Pshenychna
DEDLINE IMPLEMENTATION OF LEGAL ACTS OF THE EUROPEAN UNION IN
ACCORDANCE WITH THE AGREEMENT ON THE ASSOCIATION OF UKRAINE
WITH THE EU

Проведено моніторинг імплементації законодавчих актів ЄС (директив, регламентів, рішень, рекомендацій та інших правових актів) за 2014-2017 роки, який дає можливість оцінити динаміку виконання конкретних завдань і показує обсяг завдань, які має виконати Україна відповідно до дедлайну в додатках Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом.

Ключові слова: асоціація України з ЄС; імплементація законодавчих актів; дедлайн імплементації; директива ЄС; регламент ЄС; рішення ЄС; рекомендації ЄС.

The monitoring of the implementation of EU legislative acts (directives, regulations, decisions, recommendations and other legal acts) for 2014-2017 has been monitored, which provides the dynamics of the implementation specific tasks and shows the scope of tasks that were performed by Ukraine according to the deadline in annexes of the Association Agreement of Ukraine with the European Union.

Key words: the association of Ukraine with the EU; implementation of legislative acts; deadline implementation; EU directive; EU regulations; EU decision; EU recommendations.

Європейська інтеграція надає для України можливість модернізувати економіку, залучити іноземні інвестиції і новітні технології, а це, в свою чергу, сприятиме створенню нових робочих місць, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, виходу як на ринок ЄС, так і на світові ринки.

Правові аспекти виконання положень актів законодавства ЄС визначені статтею 288 Договору про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС). Згідно даної статті Договору для здійснення своєї компетенції інститути Союзу приймають регламенти, директиви, рішення, рекомендації та висновки [1, с. 171-172].

Імплементація в українське законодавство нормативно-правових актів ЄС, передбачених Угодою про асоціацію України з Європейським Союзом, повинна здійснюватися відповідно до графіків визначених в додатках Угоди про асоціацію. Тобто, Угода про асоціацію містить чіткі терміни та кроки сторін для виконання її положень. Свої зобов'язання Україна повинна виконувати поетапно окремими частинами до 2025 року. Зокрема, Україна повинна імплементувати у національне законодавство 550 окремих положень актів законодавства ЄС: 323 директиви, 163 регламенти, 43 рішення Ради ЄС, 9 рекомендацій та 12 інших правових актів [2].

Моніторинг імплементації законодавчих актів ЄС (директив, регламентів, рішень, рекомендацій та інших правових актів) за 2014-2017 роки дає можливість оцінити динаміку виконання конкретних завдань і показує обсяг завдань, які має виконати Україна відповідно до додатків Угоди про асоціацію.

Аналіз динаміки і стану виконання конкретних законодавчих актів ЄС за період 2014-2017 років дає можливість зробити наступні висновки.

Директива є обов'язковою щодо результату, якого необхідно досягти, для кожної держави-члена, якій її адресовано, проте залишає національним органам влади вибір форми та засобів реалізації положень директиви.

З 81 директиви, виконання яких заплановано на 2014-2017 роки, Україною вчасно виконано лише 9 директив, не виконано – 28, частково виконано – 1, не розпочато виконання 43 директив. Тобто, виконано лише 11,1% запланованих директив. Разом з тим достроково виконано 36 директив (табл. 1).

Стан виконання законодавчих актів ЄС за період 2014-2017 рр.

Тип акту ЄС	Всього	Виконані	Невиконані	Частково виконані	Розгляд не розпочато	Виконання (%)
<i>Директиви</i>	81	9	28	1	43	11,1
<i>Регламенти</i>	15	0	10	0	5	0
<i>Рішення</i>	6	4	0	0	2	66,7
<i>Рекомендації</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Інші</i>	6	3	3	0	0	50

Джерело: Розраховано автором на основі даних [3]

Регламент ЄС має загальне застосування. Він є обов'язковим у повному обсязі та повинен прямо застосовуватися в усіх державах-членах. Пряме застосування в державах-членах означає, що регламент повинен проникати у внутрішній правопорядок держав-членів без того, щоб для його введення в дію в цілому або ж окремих його положень вимагався внутрішній акт. У результаті цього регламенти мають слугувати інструментами уніфікації в рамках ЄС.

З 15 регламентів, виконання яких заплановано на 2014-2017 роки, жодного вчасно не виконано. Разом з тим достроково виконано 13 регламентів. Таким чином, до 2025 року Україна повинна виконати 148 регламентів, в тому числі 16 запланованих регламентів у 2018 році.

Рішення є обов'язковим у повному обсязі. Якщо рішення визначає тих, кому воно адресовано, воно є обов'язковим лише для них. Рішення на відміну від регламентів, не мають загального застосування і зобов'язують лише тих, кому вони адресовані, а на відміну від директив є обов'язковими в усіх своїх елементах. Рішення часто є засобом реалізації інших актів інститутів ЄС і мають індивідуальний характер, тобто стосуються лише визначених випадків.

З 6 рішень, виконання яких заплановано Україною на 2014-2017 роки, вчасно виконано 4, не виконано – 2. Таким чином, до 2025 року Україна повинна виконати 37 рішень, в тому числі 27 запланованих рішень у 2018 році.

Рекомендації та висновки Європейського Союзу не є обов'язковими і можуть бути враховані державами при вирішенні окремих питань. Рекомендації спрямовані на те, щоб спонукати держави, яким вони адресовані, до дій, визначених цими актами. Рекомендації можуть ухвалюватися з метою реалізації приписів установчих документів або актів інститутів ЄС (ст. 292 ДФЄС) [1, с.173]. Однак необхідно зазначити, що нерідко для прийняття нормативно-правового акта вимагається попереднє отримання висновку консультативно-дорадчих органів.

З 9 Рекомендацій, виконання яких заплановано Україною на 2014-2025 роки, достроково виконано 8. Не виконано лише одну Рекомендацію, яка запланована на 2018 рік.

Дані статистики свідчать про те, що існують певні економіко-правові фактори, які стримують вельми потужний потенціал Угоди України з ЄС. Станом на 01.01.2018 року Україна вчасно виконала лише від 0 до 66,7% окремих положень актів законодавства ЄС (директив, регламентів, рішень, рекомендацій та інших правових актів), хоча в деяких випадках ми навіть виконали зобов'язання, які передбачені на 2018-2025 роки (табл. 1).

Таким чином, інтеграційні процеси, що зараз відбуваються в Україні, здійснюються з різною швидкістю, глибиною та комплексністю. Перш за все неприйнятними є темпи як у цілому адаптації законодавства України до права ЄС, так і деталізація положень Угоди у національних нормативно-правових актах.

Можна виокремити фактори, які перш за все заважають вчасному впровадженню правових актів ЄС у законодавство України та ефективному використанню переваг інтеграції:

- низька активність законотворчої роботи з імплементації правових актів ЄС у законодавство України;
- забюрократизована процедура ухвалення актів законодавства;
- недостатня кадрова спроможність відповідальних інституцій;
- наявність у тексті Угоди положень, реалізація яких створює певні ризики для національних економічних інтересів України;
- несистемна робота парламенту та уряду України;
- конфлікти інтересів між різними державними органами стосовно розподілу повноважень;
- конфлікти інтересів між різними політичними партіями і блоками;
- вплив змін, що відбулися у соціально-економічному стані України у зв'язку з анексією АРК і воєнними діями на Сході України.

Разом з тим, недостатньо прийняти відповідний законодавчий акт, положення повинно працювати на практиці. Тоді і будуть видні позитивні результати від асоціації України з ЄС.

Список використаних джерел

1. Договір про функціонування Європейського Союзу. Офіційний вісник Європейського Союзу від 30.3.2010. – 403 с.
2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Офіційний вісник України від 26.09.2014 – 2014 р., № 75, том 1, стор. 83, стаття 2125. – Режим доступу : rada.gov.ua/laws/show/984_011
3. EU-навігатор. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.euointegration.com.ua>

Дані про авторів:

Кирилюк Юрій Володимирович

кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економічної теорії ЧНТУ
Чернігівський національний технологічний університет, вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, Україна, 14027
Kyryliuk Yurii
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of economic theory
Chernihiv National University of Technology
(95. Shevchenka Str, 14027 Chernihiv, Ukraine).
E-mail: kiriljuk@ukr.net

Пшенична Тетяна Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу, PR-технологій та логістики ЧНТУ
Чернігівський національний технологічний університет, вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, Україна, 14027
Pshenychna Tetiana
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Marketing, PR-technologies and logistics
Chernihiv National University of Technology
(95. Shevchenka Str, 14027 Chernihiv, Ukraine).
E-mail: pshenychnat@ukr.net